

Hoger saldo met Mont

In de jaren 2004 tot en met 2006 waren de gezondheids- en reproductiekosten van de Montbéliardes op het Lagekostenbedrijf hoger dan die van de zwartbonten. Daarentegen waren ook de opbrengsten bij de verkoop van Montbéliardes hoger, terwijl iets minder Montbéliarde koeien uitvielen dan zwartbonten. Al met al betekende dit dat de Montbéliardes per 100 kg melk een hoger saldo opleverden dan de Holsteins op het Lagekostenbedrijf.

Hans Hemmer,
Michel de Haan,
Wijbrand Ouweltjes

S

inds juli 2003 bestond de veestapel op het Lagekostenbedrijf voor de helft uit Montbéliarde koeien uit Frankrijk en voor de helft uit zwartbonte koeien van

de Waiboerhoeve, die geselecteerd zijn op duurzaamheid. De slechte vruchtbaarheid en matige gezondheid van de zwartbonte melkkoeien in de jaren 1998 tot en met 2002 werd toegeschreven aan de matige conditie als gevolg van het sobere voermanagement, met een zeer lage krachtvoergift. Uit de ervaringen op het Lagekostenbedrijf van de afgelopen jaren blijkt dat de Montbéliardes onder het sobere voermanagement een aanzienlijk betere conditie hebben dan de

zwartbonten, met daarnaast ook een betere vruchtbaarheid dan de zwartbonten. In dit artikel worden de diergebonden kosten van de Montbéliardes en de zwartbonten in de jaren 2004 tot en met 2006 nader toegelicht.

Montbéliarde koeien gaven minder melk

De gemiddelde jaarlijkse melkproductie van de Montbéliardes was met 7.045 kg melk (met 4,19% vet en 3,51% eiwit) duidelijk lager dan die van de zwartbonten (7.693 kg met 4,33% vet en 3,46% eiwit). Wel was de vet/eiwit-verhouding gunstiger; bij een quotum van 450.000 kg melk zou dit ruim 3.000 euro meer melkgeld opleveren. Wel zouden dan, bij de productieniveaus van het laatste jaar, zo'n 3 koeien extra nodig zijn om dit quotum vol te melken. Dat betekent dan weer dat meer arbeid nodig is om de bedrijfsvoering rond te zetten.

Veekosten uitgesplitst

Onder veekosten worden verstaan alle direct aan de veestapel toe te rekenen kosten voor arbeid, dierenartskosten, kosten voor inseminatie en drachtigheidsonderzoek. Verder worden hier ook de kosten voor jongveeopfok tot gerekend. Veekosten worden uitgedrukt per 100 kg melk. Door de hogere productie van de Holsteins worden de kosten voor deze dieren dus over meer liters verdeeld. Zowel de ziektes en aan-

Tabel 1

Directe veekosten en -opbrengsten (euro/100 kg melk)

	Montbéliardes	Zwartbonten
Gezondheidskosten	0,72	0,50
Arbeidskosten	+0,20	+0,10
Kosten reproductie	+1,00	+0,68
Kosten jongveeopfok	+3,60	+3,70
Totale kosten	5,52	4,99
Opbrengsten veeverkoop	-3,38	-2,43
Netto veegebonden kosten	2,14	2,56

Montbéliardes

doeningen van de dieren als de bijbehorende behandelingen en kosten zijn op het Lagekostenbedrijf nauwkeurig vastgelegd. Ook registreerde de bedrijfsboer hoeveel tijd hij besteedde aan de gezondheid en vruchtbaarheid van het vee. Hierdoor konden de veekosten uitgesplitst worden naar de beide veerassen. Daarnaast is geschat wat de benodigde kosten voor jongveeopfok zijn, ter vervanging van het uitgevallen vee.

In tabel 1 zijn de directe veekosten en opbrengsten uit de verkoop van vee van de Montbéliardes en de zwartbonten weergegeven. De totale netto veegebonden kosten voor de Montbéliardes waren iets lager dan van de Holsteins.

De gezondheidskosten waren voor beide groepen laag in vergelijking met de norm. Wel blijkt dat ze voor de Montbéliardes hoger waren dan voor de zwartbonten. Ook de arbeidskosten waren voor de Montbéliarde koeien iets hoger. Als gevolg van meer problemen met klauwen en benen zijn de Montbéliardes vaker bekap. Ook de lagere productie per koe veroorzaakte meer arbeidskosten per 100 kg melk voor deze dieren. Wel hadden de zwartbonten iets vaker last van vruchtbaarheidsproblemen, mastitis en stofwisselingsstoornissen dan de Montbéliardes.

Duurder sperma Montbéliardes

Tabel 1 laat zien dat de reproductiekosten bij Montbéliardes hoger waren dan bij de zwartbonten, ondanks een iets kleiner aantal inseminaties per koe bij de Montbéliardes dan bij de zwartbonten (2,04 resp. 2,19). Reproductiekosten betreft kosten voor inseminaties en kosten voor dracht- en tochtcontrole. De hogere kosten voor Montbéliardes werd voornamelijk veroorzaakt door de hogere prijs voor Montbéliarde sperma. De kosten voor dracht- en tochtcontrole waren voor de beide veeslagen nagenoeg gelijk.

Oudere veestapel Montbéliardes

In de jaren 2004 tot en met 2006 zijn 17 Montbéliarde koeien van het bedrijf afgevoerd tegen 20 zwartbonte koeien bij ongeveer gelijke groeps-grootte. In alle gevallen kan de afvoer als gedwongen worden aangemerkt, het verschil lijkt daarom klein. Wel zijn de Montbéliardes gemiddeld een jaar ouder dan de zwartbonten (5,5 jaar tegen 4,5 jaar). Bedrijfsboer Roel Withaar heeft de indruk dat de Montbéliardes het beter vol kunnen houden onder de omstandigheden op het Lagekostenbedrijf dan de zwartbonten. Daarom is er bij de berekening van de vervangingskosten toch van uitgegaan dat er minder Montbéliarde vaars-

Hans Hemmer over...

... vervolgonderzoek op het Lagekostenbedrijf

"We hebben nu pas de eerste vaarzen die op het bedrijf zijn geboren aan de melk. Ik had graag willen weten hoe zij het zouden doen op het bedrijf en wat hun nakomelingen zouden presteren. Ook wil ik graag weten wat de kostprijs van de melk zou zijn geweest na opschaling van het bedrijf naar 600.000 liter melkquotum. Zou het dan ook mogelijk zijn om het bedrijf in gemiddeld 50 uur rond te zetten?"

... de sluiting van het Lagekostenbedrijf

"De sluiting vind ik jammer, maar nu onvermijdelijk."

kalveren nodig zijn ter vervanging van de afgevoerde koeien. Omdat de Montbéliardes op het Lagekostenbedrijf 2 maanden ouder waren bij de eerste afkalving waren de opfokkosten per afgekalfde vaars bij de Montbéliardes wel hoger dan bij de zwartbonten. Hierdoor zijn de totale berekende kosten voor jongveeopfok bij Montbéliardes lager dan bij de zwartbonten. Dit betreffen overigens alleen de directe opfokkosten zonder kosten van bouwwerken en grond en met slechts een benadering van de arbeidskosten.

Meer geld uit de veeverkoop Montbéliardes

Tabel 1 laat verder zien dat de opbrengsten uit de verkoop van vee bij de Montbéliardes hoger waren dan bij de zwartbonten. Op het eerste gezicht lijkt dit vreemd omdat er meer zwartbonte koeien zijn afgevoerd, maar deze dieren brachten per stuk minder op. Bovendien zijn 59 Montbéliarde kalveren verkocht tegenover 51 zwartbonte kalveren. Ook de Montbéliarde kalveren brachten per stuk meer geld op dan de zwartbonte kalveren. Het prijsverschil tussen beide veeslagen bedroeg ca. 75 euro per stierkalf en ca. 100 euro per vaarskalf ten gunste van de Montbéliardes. Ondanks minder verkoop van Montbéliarde koeien, bedroeg het verschil in veeverkoop toch 0,95 euro per 100 kg melk ten gunste van de Montbéliardes.

Per saldo

Per saldo bleken de Montbéliardes in de jaren 2004 tot en met 2006 economisch gunstiger voor het Lagekostenbedrijf dan de zwartbonte Holsteins. De hogere opbrengsten uit de verkoop van vee spelen hierbij een grote rol. Hier is echter nog niet een potentieel verschil in melkgeld bij betrokken. Het melkvetgehalte van de Montbéliardes was lager, terwijl het melkeiwitgehalte juist hoger was. Deze vet/eiwitverhouding levert ruim 3.000 euro extra melkgeld op bij 450.000 kg melkquotum.